Som Blau

EDUCACIÓ I COMUNICACIÓ DAVANT EL CANVI CLIMÀTIC A BARCELONA

ICM Institut de Ciències del Mar

eco-union

POSIDONIA GREEN PROJECT

PLA CLIMA

Som Blau

La manera en que es comunica i educa te un impacte sobre el canvis que s'aspiren a canviar. Una educació que prepara a la societat davant el canvi climàtic i les injustícies socials i ambientals, son elements clau reconeguts per l'UNESCO.

SOMBLAU es un proyecto desarrollado por les entitats ambientals eco-union i Posidonia Green Project, i el Institut de Ciències del Mar, que va nèixer amb l'objectiu de fomentar l'educació sobre canvi climàtic, així com generar reflexions sobre comunicación del canvi climàtic. Els ecosistemes marins i costaners ens van utilizar com temàtica de sensibilització.

A Som Blau van participar durant 2019 més de 200 estudiants d'educació primària al programa d'educació pel canvi climàtic, ens van entrevistar a 80 directors/es d'escoles d'educació primària, i 20 experts/es del món de la comunicació, l'educació escolar i l'educació ambiental van participar a les sessions de reflexió de Som Blau.

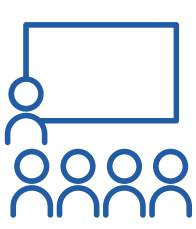

Programa de educación ambiental y cambio climático en escuelas

Sesión de trabajo: Bases de la educación para el cambio climático

Encuesta sobre percepción enfrente los riesgos climáticos en 2030

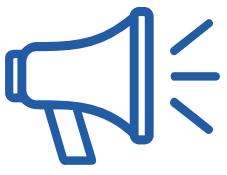

Taller de expert@s en comunicación

Aquest projecte va rebre el suport de l'Ajuntament de Barcelona en el marc de la convocatòria de subvencions del Pla Clima de Barcelona durant 2018-2019

+ 200 ESTUDIANTS DE PRIMÀRIA VAN PARTICIPAR AL PROGRAMA D'EDUCACIÓ SOBRE CANVI CLIMÀTIC I OCEANS

¿Què en pensen els/es directors/es d'escoles primària de Barcelona sobre l'educació del canvi climàtic?

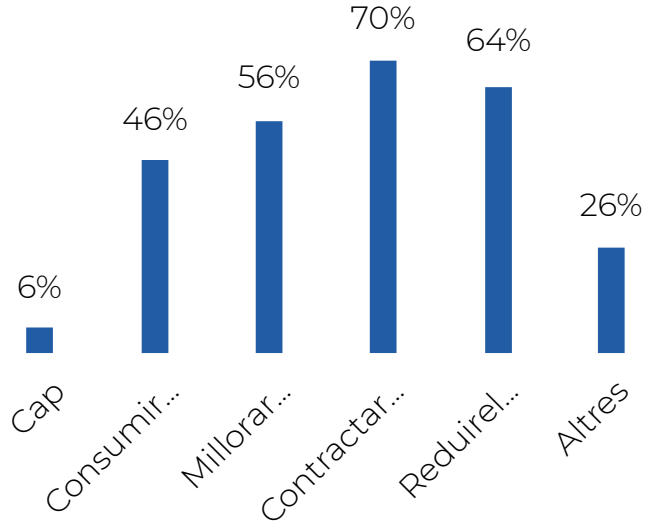

93,7% dels directors/as indiquen que han adoptat alguna mesura per a reduir la petjada de carboni del seu respectiu col·legi

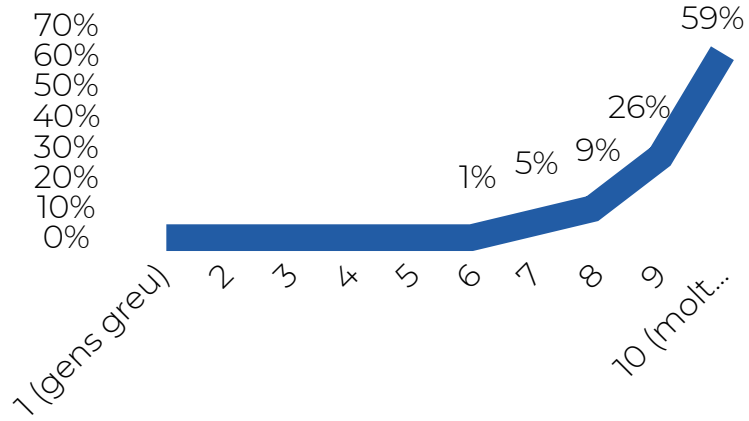

La majoria dels directors/es pensen que l'escalfament global és una problema molt greu

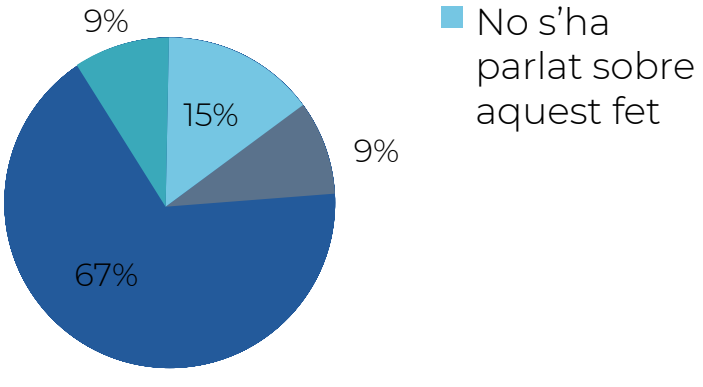

El 67% informen als estudiants sobre els dies episodis calorosos com efectes del canvi climàtic.

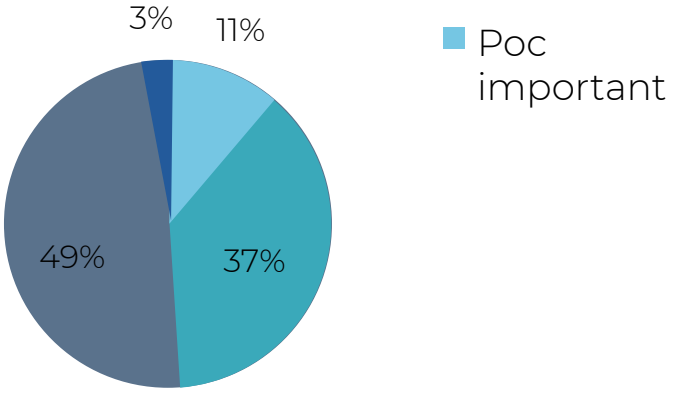

El canvi climàtic encara no és rellevant al temari de les escoles, però 3 de cada 10 escoles manifesten que és molt important!!

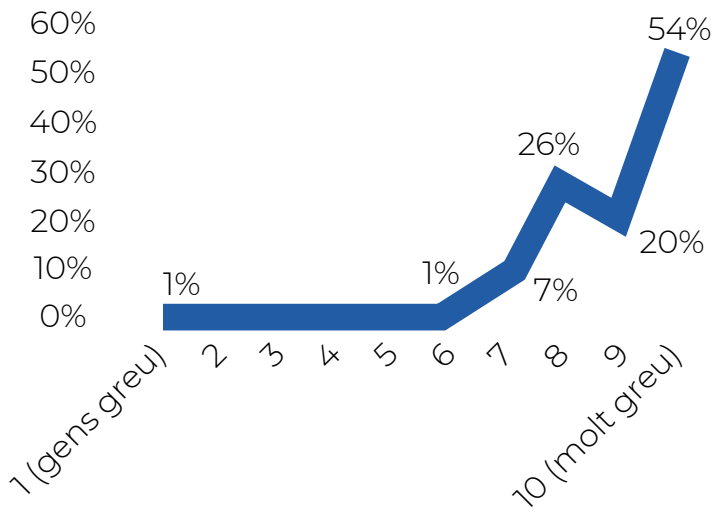

Una gran majoria d'escoles pensen que l'educació juga un rol fonamental per facilitar una resposta davant el canvi climàtic a llarg termini

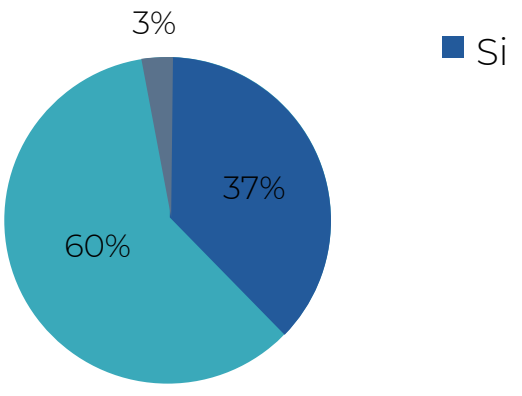

7 de 10 directors/es d'escoles no conec el Pla Clima

Estadística: 421 centres escolars (centres públics, concertats i privats d'educació primària i secundària); mostreig aleatori simple de 364 centres; tipologia de participants: tots/es els/les directors/as de les escoles de la mostra; respostes: 80 directors i directores de centres escolars; nivell de confiança 95%; Marge d'error 9.9; Distribució de resposta 50%.

Comunicació davant el canvi climàtic

L'educació sobre el canvi climàtic es considera una eina essencial per a afrontar el problema global , no obstant això, un dels majors reptes és la seva comunicació. El canvi climàtic requereix solucions urgents a nivell mundial i accions col·lectives generalitzades, no obstant això, les causes i les solucions no són ben enteses per una gran majoria dels ciutadans . La desinformació sobre el canvi climàtic és deguda a una fallada del relat i una comunicació científica contaminada per les desigualtats culturals .

Utopies narratives sobre el canvi climàtic

Saber i no actuar és com no saber – Nous formats i llenguatges

Ver i experimentar el futur – Construir relats humans

Ciutadania en acció – Xarxes socials per fomentar els canvis d'hàbits i comportaments

Transmetre més context, més matisos, més cultura – Ciència divulgativa

Més enllà dels massmedia, acció transmedia Multiples mitjans i plataformes

[1] Hu, S. and Chen, J. (2016) Place-based inter-generational communication on local climate improves adolescents' perceptions and willingness to mitigate climate change. Climate Change, vol. 138, 3-4

[2] Roser-Renouf and Maibach (2018) Strategic Communication Research to Illuminate and Promote Public Engagement with Climate Change. En Hope, D.A. and Bevins, R. A. (2018) Change and Maintaining Change. Springer.

[3] Kahan, D., et al. (2012) The polarizing impact of science literacy and numeracy on perceived climate change risks. Nature Climate Change, 2, 732-735

LIMITACIONS

INFOSICACIÓ
INTERESOS ECONÒMICS
MINSATGE CATASTRÒFIC I ALLUNJAT DE LA REALITAT
COMPLEIXITAT DEL CONCEPTE
RESISTÈNCIA AL CANVI D'HÀBITS
DESRESPONSABILITZACIÓ
MANCA D'UTOPIES POSTCONSUMISTES
EDUCACIÓ RÍGIDA I POC CRÍTICA
DESCONEXIÓ SOCIAL

OPORTUNITATS

NOVES COALICIONS COMUNICACIÓ CIENTÍFICA
COMUNICACIÓ DELS BENEFICIS DEL CANVI
TRANSMEDIAS
CIÈNCIA DIVULGATIVA
SOSTENIBILITAT COM UN ESTAT DE BENESTAR
TRANSFORMACIONS CAP A UN MON MILLOR
CONSCIÈNCIA AMBIENTAL
GENERACIONS FUTURES
XARXES SOCIALS DES D'ABAIX

RECOMANACIONS

Crear una un grupo de trabajo en el marco del Pla Clima sobre Comunicació del Canvi Climátic participada per una diversitat d'agents de la comunicació, l'art, la cultura, el medi ambient, que doni suport al desenvolupament de campanyes de comunicació sobre el canvi climàtic.

Recomanacions per enfortir l'educació per canvi climàtic

L'educació és una element fonamental per a oferir una resposta global davant el canvi climàtic. Ajuda a la gent jove a entendre i abordar l'impacte del escalfament global, motiva a fer canvis en les seves actituds i comportaments i les ajuda a mitigar els impactes i adaptar-se als les tendències del canvi climàtic. L'educació pel canvi climàtic és una eina constructiva per preparar a la societat davant els escenaris de canvi global i sistèmic que amb total seguretat l'escalfament global provocarà en les pròximes dècades.
El programa Escoles+Sostenibles porta molt anys integrant noves escoles i avançant per a una educació de la sostenibilitat. No obstant això, Som Blau va detectar que el canvi climàtic encara és una assignatura pendent a les escoles de Barcelona .

Mesures del Pla Clima sobre educació i comunicació

Enfortir els programes de suport a les escoles, entitats i comerços com a espais de conscienciació i acció climàtica (2020).

16.13. Consolidar una xarxa d'equipaments d'educació ambiental a tots els districtes de la ciutat com a vectors d'informació, formació, participació, capacitació i acció ciutadana, que tingui el canvi climàtic integrat en el discurs i que esdevingui referent per a altres equipaments del territori (2025).

[4] Klarwein, S. i González D., A. ([2019]) Educació escolar i canvi climàtic: percepcions de els càrrecs directius de centres escolars de Barcelona. Editat per eco-union

Resultados talleres escolar y acción ciudadana

Descripció d'activitat

La proposta d'activitat que se li va presentar a l'Escola Betania Patmos va tenir com a eix vertebral la relació entre la salut dels ecosistemes marins mediterranis i els efectes del canvi climàtic, per a això van ser dut a terme 2 tallers + 1 formació per a professors.
El grup triat va ser el dels tres cursos de primària (100 alumnes) de 10-12 anys. La metodologia utilitzada va estar basada en la integració d'experiències d'Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) i Educació del Canvi Climàtic desenvolupades per la UNESCO.
Els alumnes com a protagonistes del procés d'aprenentatge.

- Desenvolupament del pensament crític.
- Visualització d'escenaris futurs.
- Aprenentatge basat en la presa de decisions de manera participativa i col·laborativa per a la resolució de problemes.

Resultat:

- Els tallers van aconseguir visibilitzar l'estreta relació entre els ecosistemes marins i l'estil de vida que els éssers humans adopten; pel que es va poder promoure i reforçar la importància de la cultura de la sostenibilitat
- Es va aconseguir augmentar la consciència de l'existència de diversos tipus de plantes aquàtiques fomentant la capacitat de diferenciar l'àmplia gamma de biodiversitat en el ecosistema marì.

Un Ecosistema marí abans de realitzar el taller:

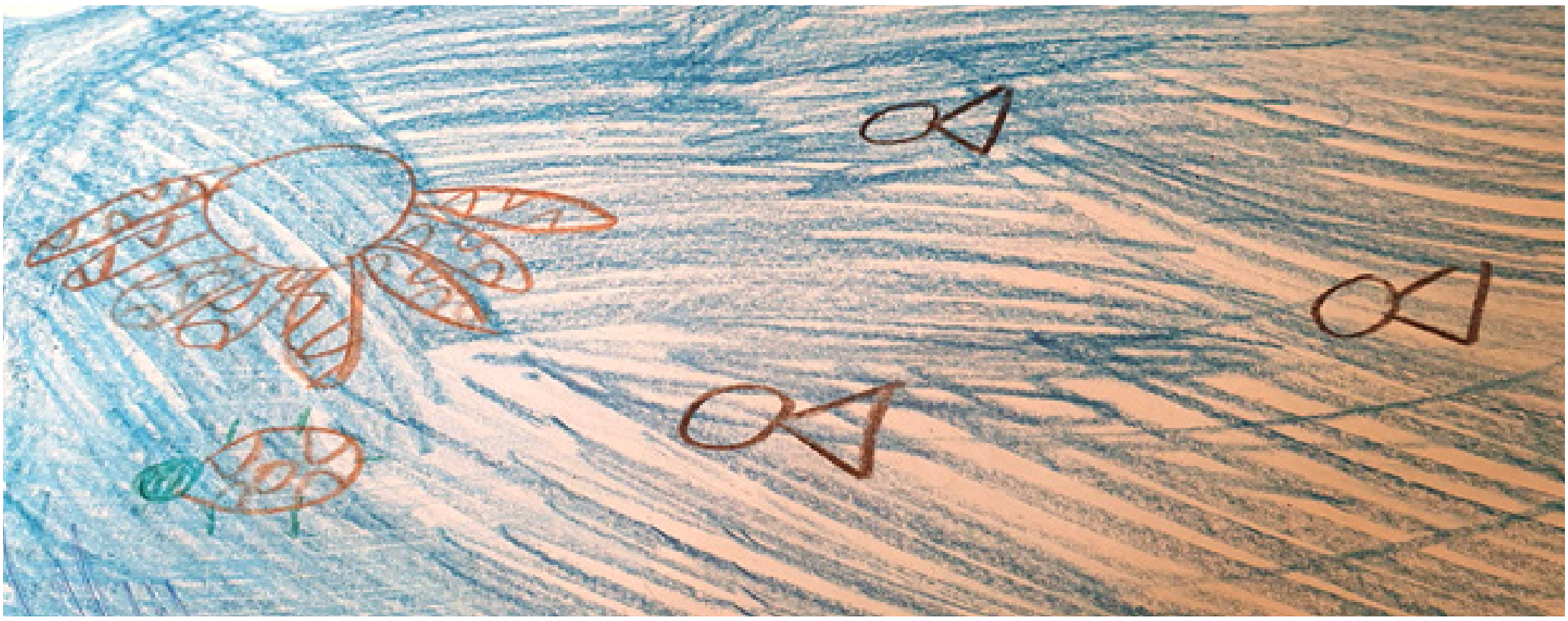

Un Ecosistema Marí després de l'els tallers de biodiversitat

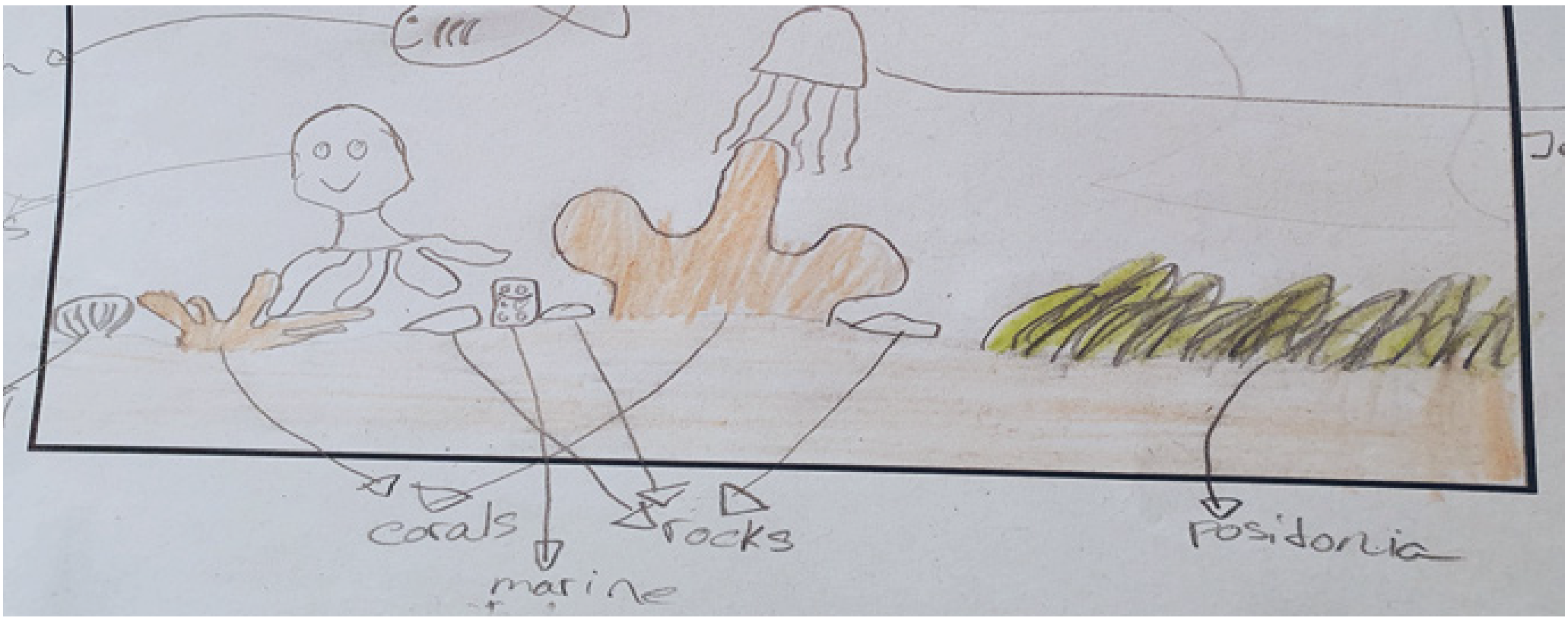

Un Ecosistema Marí després de l'els tallers de canvi climatic dissenyant possibles escenaris futurs

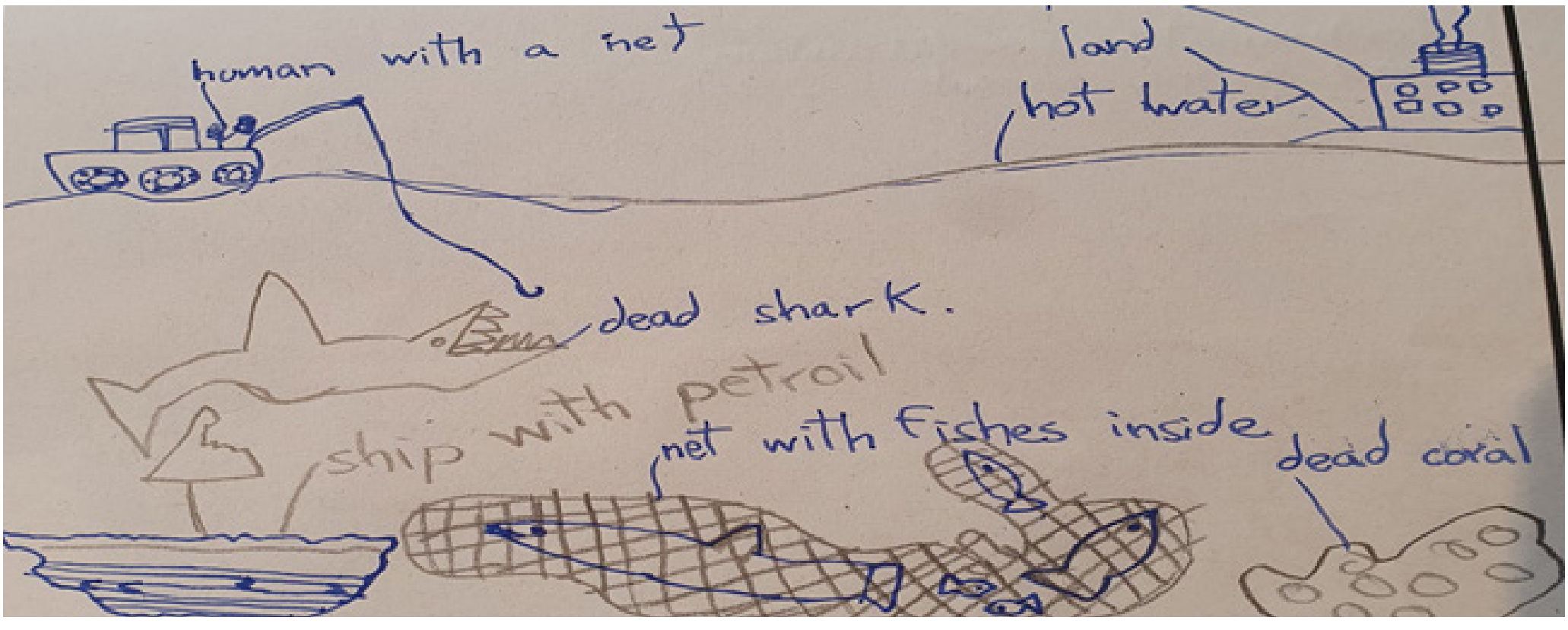

Acció sobre percepció i canvi climàtic

El gos fa Boing

Nous sons, nous mons: acció d'unlearning sonor

Descripció d'activitat

Un cicle de 3 tallers d'escolta, enregistrament sonor, construcció de objectes sonors amb materials reciclats e producció final d'un vídeo resonoritzat pels participants.

Presentació idea

Quantes coses donem per descomptades en la nostra percepció de la realitat?
Dins el mar hi ha peixos, al bosc canten les aus, i el gos fa "bup"....
Però... i si al mar ja no hi haguessin peixos? I si al bosc ja no cantessin els ocells? I si el gos no feiéis "bup", sinò "boing"?
A través de la recombinació creativa d'imatges amb sons (gravats al nostre entorn o creats amb objectes sonors i tècniques de foley), el taller "El gos fa Boing" preten estimular la reflexió sobre la percepció de la realitat, provocant la ruptura dels patrons mentals i de coneixement.
A través del treball amb sons, el taller "El gos fa Boing" fomenta les bones pràctiques envers el medi ambient la reflexió arreu del canvi climàtic, emmarcant-se així dins del projecte Som Blau.

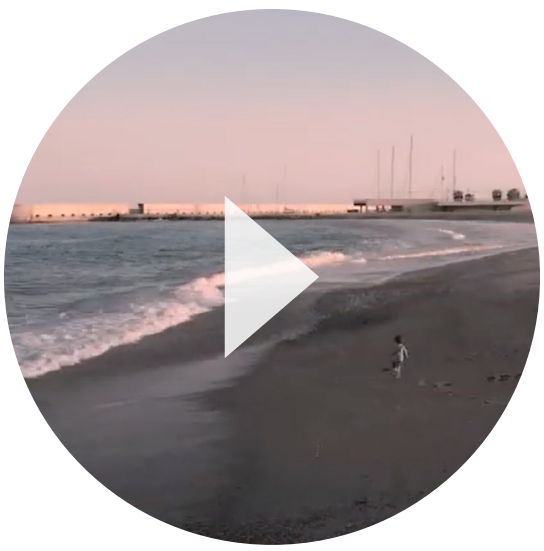

Son Blau
Son of climate change

Son Blau
Son of climate change - CAT

Son Blau
Son of climate change - EN

Som Blau

Des de Som Blau es recomana:

Fomentar relacions estratègiques entre entitats ambientals i centres escolars per impulsar projectes de sostenibilitat

Els governs locals i regional han de posar més recursos humans i econòmics per superar les actuals limitacions humanes i econòmiques dels centres escolars

Comunicar el impacte social i ambiental dels projectes a la comunitat escolar (estudiants, professors i pares/mares).

Impulsar projectes que fomentin els canvis d'hàbits dels estudiants i la comunitat escolar

La direcció dels centres escolar han de tenir un rol central. S'han de impulsar polítiques escolars dins dels centres escolars per integrar el canvi climàtic de manera transversal i amb lideratge des dels equips directius.

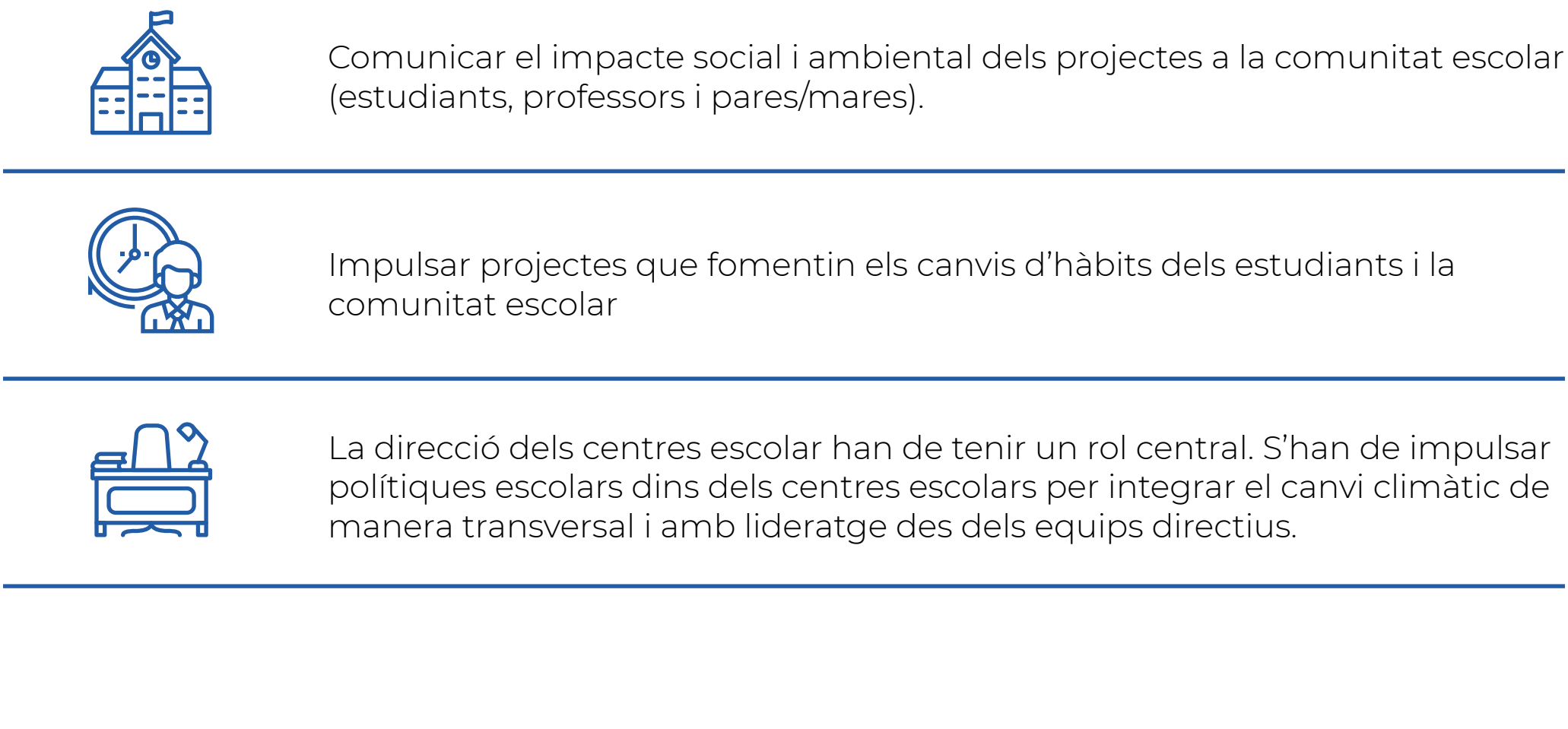

Canvi climàtic a les escoles

En relació a la **gravetat del canvi climàtic**, el 58,8% va triar un 10, seguit per un 9 (26,3%), un 8 (8,8%), un 7 (5%) i un 6 (1,3%).
Gairebé el 49% de les escoles indiquen que el canvi climàtic té poca importància en el **temari escolar** però que estan plantejant augmentar la seva importància. Mentre que el 37.5% sosté que té un pes molt important i el 11.3% diu que és poc important en el temari escolar.

Notablement, el 67,5% dels **centres diuen haver informat els estudiants** sobre l'he fet que els anys 2016 i 2017 van ser els més calorosos des que hi ha registres. Mentre que el 15% sosté que no s'ha parlat sobre aquest fet i gairebé el 9% diu haver informat sobre aquest fet sense relacionar-lo al canvi climàtic.

- En base a la percepció de graveta, considereu que el canvi climàtic és una temàtica rellevant a les escoles / centres d'educació ambiental (EA)? En la importància que se li dona com a contingut a classe? Nombre d'escoles (EA) que ho treballen? En relació a l'emergència climàtica?

El 93,7% dels directors/as indiquen que han adoptat alguna **mesura per a reduir la petjada** de carboni del seu respectiu col·legi. Les mesures més votades són reduir el consum energètic (63,7%), millorar l'eficiència energètica (52,5%) i consumir productes locals (46,3%).

- Aquets millores es comuniquen a les alumnes (EA)? Com – educació, informatiu, etc.- se'ls implica en aquestes mesures per fomentar canvis d'hàbits? La majoria dels directors no tenen problemes en identificar què és mitigació i adaptació. A més considerem que la responsabilitat de les escoles és molt alta.

- En les escoles o en l'educació ambiental es posa més èmfasis sobre l'adaptació o la mitigació? Teniu exemples? Mesures sobre el equipament o d'educació?